

การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

MANAGEMENT OF SOCIAL WELFARE FOR THE ELDERLY IN THE MUNICIPAL AREA OF NON SAWANG SUBDISTRICT, MUEANG BUENG KAN DISTRICT, BUENG KAN PROVINCE

เปรมกฤษ มนัสศิลา¹ และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร

Preamkrit Manatsila¹ and Rachen Noppanatwongsakorn

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Southeast Asia University

Email: Manatsila.preamkrit18@gmail.com¹

Received 23 January 2023; Revised 28 March 2023; Accepted 30 April 2024.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ และ 2) ศึกษาปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 294 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบสมมติฐาน ด้วย Independent Sample t-test และเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มด้วย One-Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ มีความคิดเห็นมากที่สุดคือด้านการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.85$) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.81$) ด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ ($\bar{X} = 3.74$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) ปัญหาในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุได้แก่ เงินเบี้ยยังชีพที่รัฐจ่ายให้แก่ผู้สูงอายุเดือนละ 600-1,000 บาทไม่พอยังชีพในแต่ละเดือน วัสดุ/อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ส่วนแนวทางในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุนั้นรัฐบาลควรมีการเพิ่มเงินในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้สูงกว่าในปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องต่อสถานการณ์ค่าครองชีพสูงในปัจจุบัน และควรจัดหาให้มีวัสดุวัสดุ/อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อการบริการผู้สูงอายุ

คำสำคัญ : การจัดสวัสดิการสังคม; ผู้สูงอายุ; เทศบาลตำบลโนนสว่าง

ABSTRACT

This study aimed at: 1) to study the management of social welfare for the elderly in the municipal area of Non Sawang Subdistrict, Mueang Bueng Kan District, Bueng Kan Province; and 2) to study problems and suggest guidelines for the management of social welfare for the elderly in the municipal area of Non Sawang Subdistrict, Mueang Bueng Kan District, Bueng Kan Province, according to personal factors. The model of the research was quantitative research. The sample group was people aged over 60 years who lived in the municipal area of Non Sawang Subdistrict, Mueang Bueng Kan District, Bueng Kan Province totaling 294 people. A questionnaire was used as a tool for data collection. The data were analyzed using computer software to identify percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD) and perform hypothesis testing using independent sample t-test and compare the correlation of more than two groups by one-way ANOVA.

The results of the research were as follows; 1) The management of social welfare for the elderly in the municipal area of Non Sawang Subdistrict, Mueang Bueng Kan District, Bueng Kan Province was overall at a high level ($\bar{X} = 3.82$). The opinion with the highest point was education ($\bar{X} = 4.00$), followed by solutions to poverty and lack of opportunities ($\bar{X} = 3.85$), safety of life and properties ($\bar{X} = 3.81$), health and recreation ($\bar{X} = 3.74$), and residence ($\bar{X} = 3.71$), respectively. The hypothetical testing revealed that there were no differences in the opinions, thus the hypothesis was rejected. 2) Problems in the management of social welfare for the elderly are that the allowance that the government paid to the elderly was 600-1000 Baht per month, which was not enough for their livelihood in each month, and materials/equipment and facilities were insufficient. The guidelines for the management of social welfare for the elderly are that the government should increase the amount of living allowance so that it will be in line with the current situation of the rising cost of living and should provide sufficient materials/equipment and facilities to serve the needs of the elderly.

Keywords: management of social welfare; the elderly,, municipal area of Non Sawang Subdistrict

บทนำ

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ (Aged Society) ซึ่งปัจจุบันผู้สูงอายุในประเทศไทยมีประมาณ 12.1 ล้านคน จากประชากรกว่า 66 ล้านคน หรือร้อยละ 18.3 (Department of Provincial Administration, Ministry of Interior, 2022: online) และยังคงดำเนินต่อไปในอนาคตด้วยอัตราที่เร็วมาก สถานการณ์ทางประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้นำไปสู่ประเด็นที่ทำลายต่อคุณภาพชีวิตประชากรสูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นทุนมนุษย์ที่ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ยังคงมีการศึกษาค่อนข้างน้อยซึ่งการที่ผู้สูงอายุมีการศึกษาน้อยน่าจะเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลบริการด้านสุขภาพและสังคม รวมทั้งโอกาสในการทำงานเชิงเศรษฐกิจ ในด้านการมีบุตรนั้นผู้สูงอายุรุ่นปัจจุบันมีบุตรน้อยกว่าในอดีต และมีแนวโน้มที่จะอยู่อาศัยกับบุตร

น้อยลง อยู่กับคู่สมรสและอยู่ตามลำพังมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากภาวะเจริญพันธุ์ที่ลดต่ำลงมากและรวมทั้งการย้ายถิ่นฐานของบุตรที่อยู่ในวัยแรงงานไปทำงานในต่างพื้นที่ ผู้สูงอายุในรุ่นต่อไปจะมีบุตรน้อยลงตามแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์การหวังพึ่งพาบุตรในการเกื้อหนุนในยามสูงวัยน่าจะเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น ในด้านสุขภาพผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง และมีภาวะทุพพลภาพเพิ่มขึ้นตามวัยที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแม้ว่าผู้สูงอายุจะมีบทบาทในเชิงเศรษฐกิจไม่มากนักแต่ผู้สูงอายุมีส่วนอย่างสำคัญในการทำงานบ้านมีจำนวนไม่น้อยที่มีบทบาทในการทำกิจกรรมในบ้านและในชุมชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุในช่วง 60-79 ปี เช่น การดูแลเฝ้าบ้าน/เฝ้าร้าน การทำความสะอาดบ้าน การซื้ออาหาร การทำอาหาร การร่วมกิจกรรมของชุมชน ซึ่งทำให้บุตรหลานที่อยู่ในวัยทำงานสามารถทำงานเชิงเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ (Wipan Prachuapmoh, 2013:1)

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ โดยอาศัยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ โดยให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ในด้านสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ตามมาตรา 16 (10) จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในภารกิจหลักของเทศบาลที่ต้องให้การดูแลและอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับสภาพปัญหาและตอบสนองความต้องการตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ได้มีการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยอาศัยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ที่กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ ตามมาตรา 50 ข้อ 7 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบลโนนสว่าง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในการ ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มีประชากรทั้งชายและหญิง รวมทั้งสิ้น 6,904 คน (Non Sawang Municipality, 2022) โดยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,101 คน คิดเป็นร้อยละ 15.95 ของประชากรรวม เทศบาลตำบลโนนสว่างได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนา ศักยภาพผู้สูงอายุ กิจกรรมโครงการนันทนาการ การศึกษาดูงานด้านศิลปวัฒนธรรม และดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด ตลอดจนการจัดบริการด้านต่าง ๆ ตามมาตรฐานการจัดบริการเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับบริการอย่างทั่วถึงตามมาตรฐาน

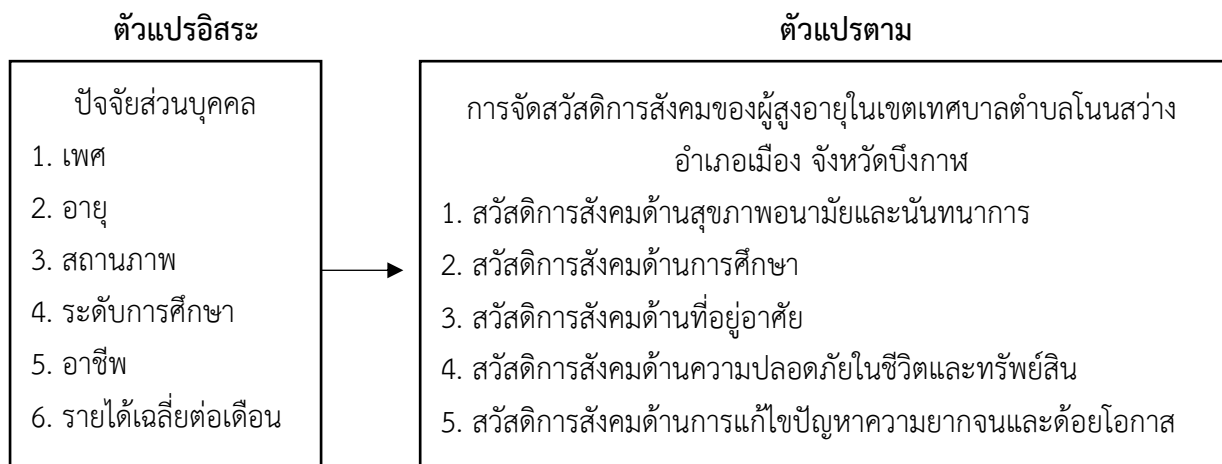
ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยมีทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) สวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ 2) สวัสดิการสังคมด้านการศึกษา 3) สวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย 4) สวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ 5) สวัสดิการสังคมด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส เพื่อศึกษาถึงการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดบริการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารตำรา แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาประมวลผลเป็นกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : Monthathip Wutthi (2010:6)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร : ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 1,101 คน แยกเป็นเพศชาย 499 คน และเพศหญิง 602 คน (Non Sawang Municipality, 2022)

กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 294 คน ได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ Taro Yamane (1973) โดยตั้งค่าความเชื่อมั่น 95 % และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ $\pm 5\%$ มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดจากการสุ่มตัวอย่างเท่าที่ยอมรับได้

$$n = \frac{1,101}{1 + 1,101 \times (0.05)^2}$$

$$n = 293.40$$

$$n = 294 \text{ คน}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 294 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ในด้านดังต่อไปนี้ (Montathip Wutthi, 2010:6)

1. สวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ
2. สวัสดิการสังคมด้านการศึกษา
3. สวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย
4. สวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. สวัสดิการสังคมด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

3. ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษานี้คือในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ มีพื้นที่ 66.80 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 11 หมู่บ้าน ได้แก่ 1) หมู่บ้านโนนสว่าง 2) หมู่บ้านชัยบาดาล 3) หมู่บ้านสรทวิ 4) หมู่บ้านนาดี 5) หมู่บ้านคอนปอ 6) หมู่บ้านหนองดินคำ 7) หมู่บ้านบุรพา 8) หมู่บ้านหนองไฮ 9) หมู่บ้านพรนิม 10) หมู่บ้านโนนงาม 11) หมู่บ้านโนนคู่

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มิถุนายน – ธันวาคม 2565 รวมเป็นระยะเวลา 7 เดือน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคมในความหมายที่เป็นสภาวะหรือสภาพแห่งชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนนั้น ในบางตำราก็นำไปอธิบายเป็นสาขาของบริการสังคมซึ่งถือได้ว่ากลับไปมองสวัสดิการสังคมแบบเป็นการกระทำ (action) หรือบริการ หรือแผน หรือนโยบาย ซึ่งก็ไม่นับเป็นข้อที่ผิดพลาดทางวิชาการแต่ประการใด ในที่นี้ประสงค์ให้มองสวัสดิการสังคมในมิติที่แสดงสภาวะแห่งชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนซึ่งจำแนกออกได้เป็น 7 ประการ คือ การมีสภาวะที่ดี การมีการศึกษาที่ดี การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้และสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การนันทนาการ และการได้รับบริการสังคม (Kitipat Nontapattamadul, 2002:37-40)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ มีหลายทฤษฎี ดังต่อไปนี้ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการจำเป็นของมนุษย์ (Maslow's Theory of Motivation) ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Needs Theory) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) และเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ทฤษฎีทุนทางสังคม (Social Capital) และแนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาททางสังคม

3. การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นไปในลักษณะสนับสนุนการบริการพื้นฐานของภาครัฐ เช่น เรื่องของบริการด้านสุขภาพ การส่งเสริมอาชีพและรายได้ การจัดทำฐานข้อมูล และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินการโดยจะต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการประสานการดำเนินงานนี้จะขึ้นอยู่กับศักยภาพของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง

4. สถานการณ์และปัญหาของผู้สูงอายุของประเทศไทยในปัจจุบัน

ผู้สูงอายุไทยปัจจุบันมีไม่มากนักที่ถูกทอดทิ้งจากครอบครัว หรือญาติพี่น้อง สถาบันครอบครัวยังคงเป็นสถาบันหลัก ในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม ไม่ควรชะล่าใจภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถของครอบครัว ในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ เป็นประเด็นหนึ่งที่น่าห่วงใย ทำอย่างไรจึงจะทำให้ประชากรที่มีอายุยืนยาวขึ้น มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นภาระของบุตรหลาน ช่วยเหลือตนเองได้ทั้งทางสังคม และเศรษฐกิจ ในส่วนนี้กระทรวงสาธารณสุข คงมีบทบาทอย่างสำคัญในการส่งเสริม และดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ สำหรับคนที่เข้าใกล้วัยสูงอายุนั้น ควรณรงค์ให้มีการเตรียมตัวก่อนเป็นผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ การเตรียมการนี้ควรส่งเสริม ทั้งในด้านการรักษาสุขภาพให้แข็งแรง เช่น การออกกำลังกาย การกินอยู่ การตรวจสุขภาพ การเตรียมการด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนที่อยู่อาศัย ส่วนในกลุ่มวัยสูงอายุนั้น ควรมีมาตรการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง หรือลดโอกาสที่จะเกิดการเจ็บป่วยให้น้อยที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้ ใช้แบบสอบถามการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. สวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ
2. สวัสดิการสังคมด้านการศึกษา
3. สวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย
4. สวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5. สวัสดิการสังคมด้านการแก้ไขปัญหามายากจนและด้อยโอกาส

เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นคำถามปลายปิด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ได้รับบริการในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ได้รับบริการในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ได้รับบริการในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ได้รับบริการในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ได้รับบริการในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ รวมถึงปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโนนสว่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามไปลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 ชุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้ทำการลงรหัสข้อมูลแล้วนำมาประมวล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปตามสถานภาพส่วนบุคคล

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ตอบแบบสอบถามเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 294 คน เป็นเพศชายจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 41.84 และเพศหญิง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 58.16 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60-69 ปี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 อายุ 70-79 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 37.08 อายุ และอายุ 80 ปีขึ้นไปจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.12 ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพสมรส จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 78.91 หม้าย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.55 หย่าร้าง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.78 และโสด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 88.10 ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 27 คน คิดเป็น

ร้อยละ 9.18 ปริญาตรีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 และไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.02 มี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 74.49 รองลงมาคือเกษตรกร จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 รับจ้างทั่วไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 และเกษียณอายุราชการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 รายได้ต่อเดือน 3,001-5,000 บาท จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 47.96 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 7,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 20.07 รายได้ต่อเดือน 5,001-7,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 19.73 และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 12.24

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

2.1 ความความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$)

2.2 ความความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง สวัสดิการด้านการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

2.3 ความความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$)

2.4 ความความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$)

2.5 ความความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)

ส่วนที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูงอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1. สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ มีความคิดเห็นในด้านที่อยู่อาศัย และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐาน ส่วนความคิดเห็นในด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ ด้านการศึกษา และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปฏิเสธสมมติฐาน

2. สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ในด้านที่อยู่อาศัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐาน ส่วนความคิดเห็นในด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปฏิเสธสมมติฐาน

3. สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ในด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐาน ส่วนความคิดเห็น

ในการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปฏิเสธสมมติฐาน

4. สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ในด้านการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐาน ส่วนความคิดเห็นในด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปฏิเสธสมมติฐาน

5. สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ในด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปฏิเสธสมมติฐาน

6. สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ในด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ มีส่วนที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ จากการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันโรคที่มักเกิดกับผู้สูงอายุ มีการจัดหน่วยบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่เพื่อตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้สูงอายุตามวาระ โอกาส และเทศกาลต่างๆ มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้แสดงออกตามความสนใจ และ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนให้อุปกรณ์ช่วยในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น แว่นตา ไม้เท้า รถเข็น อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Montree Promnoi (2016) ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านคลอง จำนวน 5 ตัวแปร เรียงลำดับตามขนาดอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สวัสดิการด้านนันทนาการ (X5) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย (X3) สวัสดิการด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ (X4) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย (X2) และสวัสดิการด้านรายได้ (X1) ผู้สูงอายุความต้องการให้เทศบาลตำบลบ้านคลองควรเร่งปรับปรุงใน 3 เรื่องแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทั่วถึง (ร้อยละ 36.60) มีวัสดุ / อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการแก่ผู้สูงอายุการ (ร้อยละ 21.13) และจัดเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการให้บริการ

ต่อผู้สูงอายุ (ร้อยละ 17.74) ตามลำดับ และยังความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ngamrada Prasertsuk (2021) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านที่พักและศูนย์บริการ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ ตามลำดับ

2. การจัดสวัสดิการสังคมด้านการศึกษา จากการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการศึกษาในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีการจัดบริการด้านการศึกษาที่เป็นประโยชน์และผู้สูงอายุสนใจ มีการจัดบริการด้านการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุในชุมชน มีการส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณีโดยให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอด และผู้สูงอายุในชุมชนต้องได้รับการเคารพ ยกย่อง นับถือ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nanthana Yusabai (2014) ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านความปลอดภัยในชีวิต รองลงมา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษา น้อยที่สุดคือ ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับมาก

3. การจัดสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย จากการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีการจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุที่มีความขาดแคลน มีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย มีการจัดการดูแลสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะ และมีการจัดการดูแลที่อยู่อาศัยให้สะดวกสบายสาธารณูปโภคครบ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rattikan Insook and Thanattha Rojanatrakul (2020) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดินอำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประกันสังคม ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการบริการสังคมทั่วไป ด้านนันทนาการและกีฬา ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับมาก และด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และยังความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phra maha Phaisith Apichano (Jeto) and Piyathida Aphaipak (2018) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทีก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทีก อำเภอสามพรานจังหวัดนครปฐม ภาพรวมมีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมรายได้ และด้านความมั่นคงทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านนันทนาการ ด้านที่พักอาศัย และด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก

4. การจัดสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีการจัดบริการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ มีการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย ทรัพย์สินมรดก มีการบริการรับส่งผู้สูงอายุเดินทางไปทำธุระหรือสถานพยาบาล และมีการจัดการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Nanthana Yusabai (2014) ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้ชัยน้อยอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านความปลอดภัยในชีวิต รองลงมา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษา น้อยที่สุดคือ ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับมาก

5. การจัดสวัสดิการสังคมด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จากการศึกษา พบว่าการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีการดำเนินงานตามนโยบายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียม มีการจัดหางานที่สร้างรายได้และเหมาะสมกับความสามารถของผู้สูงอายุ มีการสนับสนุนให้คนในชุมชนคอยช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำกิจวัตรประจำวัน และมีการจัดการส่งเสริมให้ครอบครัวดูแลและเอาใจใส่ผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก ส่วนมีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanda Samngamsuea (2020) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคอก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการด้านสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคอก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการสวัสดิการสังคม เรียงลำดับจากขนาดอิทธิพลมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและความคุ้มครอง ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านนันทนาการ ด้านรายได้ และ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อการให้บริการด้านสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคอก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อการให้บริการด้านสวัสดิการสังคม เรียงลำดับจากขนาดอิทธิพลมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและความคุ้มครอง ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล และ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่

สรุปองค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอมือง จังหวัดบึงกาฬ ทำให้ได้ความรู้ดังนี้ 1) การจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันโรคที่มักเกิดกับผู้สูงอายุ จัดหน่วยบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่เพื่อตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้สูงอายุตามวาระ โอกาส และเทศกาลต่างๆ จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้แสดงออกตามความสนใจ จัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในชุมชน และให้อุปกรณ์ช่วยในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น แว่นตา ไม้เท้า รถเข็น 2) การจัดสวัสดิการสังคมด้านการศึกษา มีการจัดบริการด้านการศึกษาที่เป็นประโยชน์และผู้สูงอายุสนใจ จัดบริการด้านการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุในชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณีโดยให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอด และผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการเคารพยกย่อง นับถือ 3) การจัดสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย มีการจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุที่มีความขาดแคลน ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย จัดการดูแลสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะ และมีการจัดการดูแลที่อยู่อาศัยให้สะดวก สบายสาธารณูปโภคครบ 4) การจัดสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการจัดบริการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย ทรัพย์สินมรดก บริการรับ-ส่งผู้สูงอายุเดินทางไปทำธุระหรือสถานพยาบาล และมีการจัดการคุ้มครอง

ตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม 5) การจัดสวัสดิการสังคมด้านการแก้ไขปัญหาคายาจนและด้อยโอกาส มีการดำเนินงานตามนโยบายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียม จัดหาเงินที่สร้างรายได้และเหมาะสมกับความสามารถของผู้สูงอายุ สนับสนุนให้คนในชุมชนคอยช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำกิจวัตรประจำวัน และมีการจัดการส่งเสริมให้ครอบครัวดูแลและเอาใจใส่ผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

ปัญหาในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุได้แก่ เงินเบี้ยยังชีพที่รัฐจ่ายให้แก่ผู้สูงอายุเดือนละ 600-1,000 บาทไม่พอยังชีพในแต่ละเดือน วัสดุ/อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ

แนวทางในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุนั้นรัฐบาลควรมีการเพิ่มเงินในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้สูงกว่าในปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องต่อสถานการณ์ค่าครองชีพสูงในปัจจุบัน และควรจัดหาให้มีวัสดุ/อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อการบริการผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรริเริ่มโครงการอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ อาทิเช่น ด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาคายาจนและด้อยโอกาส เป็นต้น

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือกับส่วนราชการในพื้นที่ อาทิเช่น หน่วยงานทหาร กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสถานศึกษาต่างๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

1.3 ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ แก่บุคลากรทั้งในระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติ ให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

1.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรอื่นเพิ่มขึ้น เช่น ชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงานเอกชน อาทิเช่น บริษัท มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ

1.5 ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุควรดึงประชาชนในชุมชนและผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ทำการศึกษาความคิดเห็น เพื่อประเมินการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับประเด็นผลสัมฤทธิ์ในแต่ละด้านที่ผู้สูงอายุต้องการ เพื่อให้เกิดการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านสวัสดิการสังคมและความคาดหวังในการได้รับบริการสวัสดิการสังคมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ควรมีการศึกษเปรียบเทียบบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดและรายได้ต่างกัน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมแก่กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน

References

Apichano, P and Apaisak, P. (2018). *Management of Social Welfare for the Elderly in the Municipal Area of Bang Krutuek Subdistrict, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province.*

Council of State, Office. Municipality Act B.E. 2496. <https://www.krisdika.go.th/librarian/>

- Insuk, R and Rojanatrakoon, T. (2020). *A study of social welfare provision for the elderly In the area of Kamphaeng Din Subdistrict Administrative Organization, Sam Ngam District, Phichit Province.*
- Non Sawang Municipality. (2022). *Preliminary information from Non Sawang Municipality Registration Office.* Bueng Kan.
- Nonthapatmadul, K. (2002). *Family and Social Welfare Unit 1-3.* Nonthaburi:Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Prachuapmoh, W. (2013). *Situation of the Thai Elderly 2012.* Nonthaburi: SS Plus Media.
- Prasertsuk, Ng. (2021). *Management of Social Welfare for the Elderly in the Elderly Social Welfare Development Center.*
- Promnoi, M. (2016). *Satisfaction of the elderly with social welfare management of sub-district municipalities Ban Khlong, Muang District, Phitsanulok Province.*
- Samngamsuea, K. (2020). *Management of Social Welfare for the Elderly in the Thung Khok Subdistrict Administrative Organization Song Phi Nong District Suphanburi Province.*
- Statistical data service, Department of Administrative Protection, Ministry of Interior, data as of January 31, 2022. https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByAgeMonth.php.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* 3rd Ed. New York: Harper and Row Publications.
- The committee supported the development plan of Non Sawang Subdistrict Municipality. (2021). *local development plan (2023-2027) of Non Sawang Subdistrict Municipality.* Bueng Kan: Copy House Printing Bueng Kan.
- Wutthi, M. (2010). *Strategies for social welfare management for the elderly, Aranyik Subdistrict Municipality, Nakhon Luang District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.*
- Yusabai, N. (2014). *Social Welfare Needs of the Elderly in Sub-District Administrative Organizations Hua Takhe Noi, Bang Sao Thong District, Samut Prakan Province.*

